

HET DUURZAAMHEIDS- BELEIDSPLAN VAN SEIN (DBP)

SEIN

Visie en ambities op het gebied
van duurzaamheid

2022–2024

Milieuthermometer Zorg

Datum: 10-06-2022

INLEIDING

Meer en meer groeit het besef binnen SEIN dat duurzaamheid een belangrijk aandachtsgebied is voor de toekomst. Dat bewijst ook het feit dat het thema door het bestuur is omarmd en een plek heeft gekregen in het strategisch meerjarenbeleidsplan (SMB) van SEIN 2022–2025¹.

SEIN ziet kansen om een positieve bijdrage te leveren aan een gezonde woon- werk -en leefomgeving voor onze cliënten en medewerkers. Het doel van dit duurzaamheidsbeleidsplan (DBP) is de visie en ambities op het gebied van duurzaamheid beschrijven. Als basis en als 'kapstok' om het onderwerp concreter en tastbaarder te maken. Het opent de deur naar een fase waarin de focus zal liggen op het behalen van de doelstellingen en het meekrijgen van de organisatie.

Het DBP hangt samen met de driejaarlijkse cyclus zoals deze binnen de Milieuthermometer Zorg (MTZ) wordt gehanteerd (2022–2024). Binnen deze periode zal SEIN een stap maken op de duurzaamheidsladder; van het huidige niveau brons, naar niveau zilver als opmaat naar goud in 2025. Om deze ambitie waar te maken zijn per thema (o.a. energie, inkoop, afval, vastgoed) doelstelling(en) uitgewerkt en omschreven. Concreet en meetbaar. Hierdoor ontstaat er cyclus van continue verbetering (PDCA-cyclus). Door te blijven monitoren en reflecteren op deze doelstelling(en) ontstaat een levend document en het proces van verduurzaming en CO₂-reductie is hierdoor goed te volgen. Gericht op, en ondersteunend aan het behalen van de doelstellingen uit SMB. Het is geschreven voor -en in samenwerking met diegene die ook met het thema aan de slag gaat. Daarnaast vraagt de Milieuthermometer Zorg ons om het DPB te publiceren op website. Vandaar dat het document afwijkt van een 'gangbaar' beleidsplan en is opgesteld voor iedereen met een bovengemiddelde interesse in dit onderwerp.

DUURZAAMHEID ALS THEMA

Binnen SEIN heeft het dossier 'duurzaamheid' zich in de afgelopen jaren vanuit vastgoed ontwikkeld (met name de klimaatdoelstellingen en de CO₂-reductie) en is een flinke stap gemaakt met het verduurzamen. Hiervoor gebruikt SEIN de MTZ als hulpmiddel. Binnen SEIN wordt er inmiddels steeds breder gekeken naar wat duurzaamheid betekent (medicatie, voeding, leefomgeving, vergroening, afvalverwerking en mobiliteit). En er komt er steeds meer aandacht voor het onderwerp. Het wordt duidelijker dat het de gehele leefstijl raakt. Deze zienswijze vraagt in zekere zin om een behoorlijke aanpassing van medewerkers én cliënten. Het is daarmee, naast de primaire aandacht voor goede zorg en onderzoek naar epilepsie, een van de belangrijkste uitdaging waar SEIN voor staat.

GECERTIFICEERDE LOCATIES

SEIN is gevestigd op vier hoofdlocaties, deze zijn door de MTZ gecertificeerd. Vastgoedobjecten die op de nominatie staan om binnen 5 jaar te worden afgestoten en de buitenpolis 's (gehuurd vastgoed) zijn hiervan uitgesloten. De vier hoofdlocaties zijn:

- Heemstede (terrein Meer & Bosch)
- Cruquius (terrein De Cruquishoeve)
- Zwolle - locatie Heemstaete
- Zwolle - locatie Fonteinkruid

¹ Zie Pro6: Bestuur & Management > Strategisch Meerjarenbeleidsplan SEIN 2022-2024

MEER & BOSCH

Het terrein Meer & Bosch is circa 9 ha. groot en volledig in eigendom van SEIN. Gelegen in het stedelijk gebied van de gemeente Heemstede heeft Meer & Bosch het karakter van een landgoed. Het is een parkachtig, autoluw terrein met enkele gemoderniseerde en monumentale panden.

DE CRUQUIUSHOEVE

Het terrein van De Cruquishoeve dat eigendom is van SEIN heeft een oorspronkelijke omvang van 42 ha. In 2009 is deze locatie langzaam kleiner geworden. SEIN heeft nieuwbouw gerealiseerd, waarbij de woongebouwen zijn geconcentreerd op een kleiner deel van het terrein. De totale omvang van SEIN op de Cruquishoeve is medio 2022 nog maar 14 ha.

HEEMSTAETE EN FONTEINKRUID (ZWOLLE)

Voor de spreiding van voorzieningen over het verzorgingsgebied (bovenste helft van Nederland), heeft SEIN haar terreinen uitgebreid naar Zwolle. Daar is in 1999 de locatie Heemstaete in gebruik genomen. Ook dit is volledig in eigendom van SEIN. Voor de woonzorgfunctie heeft SEIN het wooncomplex Fonteinkruid ontwikkeld (2008), waar verder geen sprake van een 'terrein' is.

METHODIEK

De Milieuthermometer Zorg geeft handvatten om de bedrijfsvoering te verduurzamen en gaat daarbij verder dan de wet voorschrijft. Verdeeld over 17 thema's laat SEIN zien dat we voldoen aan wet- en regelgeving om milieubelasting te beperken, dat er actief maatregelen genomen worden die onze energiebehoefte verlagen en dat de bedrijfsvoering verduurzaamd wordt. Per thema zijn er criteria op het gebied van duurzaamheid en milieu. Deze zijn specifiek ontwikkeld voor zorginstellingen om te kunnen toetsen of de instelling niveau goud, zilver of brons verdient. SEIN heeft sinds december 2018 voor alle locaties niveau brons behaald en heeft, zoals gezegd, de ambitie om binnen deze cyclus (2022-2024) op te gaan voor niveau zilver.

LEESWIJZER

Het DBP is afgeleid van het SMB van SEIN. Het eerste hoofdstuk is een algemeen deel, waarin naast hoofdoelstellingen uit het SMB ook de drie pijlers worden belicht die als basis dienen bij het ontwikkelen van visie beschreven in dit DBP.

Om de leesbaarheid te vergroten is ervoor gekozen om de thema's aan te houden zoals de MTZ deze beschrijft en deze zijn teruggebracht tot de 10 belangrijkste onderdelen. Na het algemene deel wordt achtereenvolgens elk thema apart behandeld: energie, water, milieu, afval, voeding, mobiliteit, inkoop, vastgoed, groenvoorziening, en tot slot bewustwording. Alle thema's kennen dezelfde structuur en gaan in op de vragen waarom het thema belangrijk is, welke ambities/doelstellingen SEIN heeft en wat er nodig is om deze doelen te behalen.

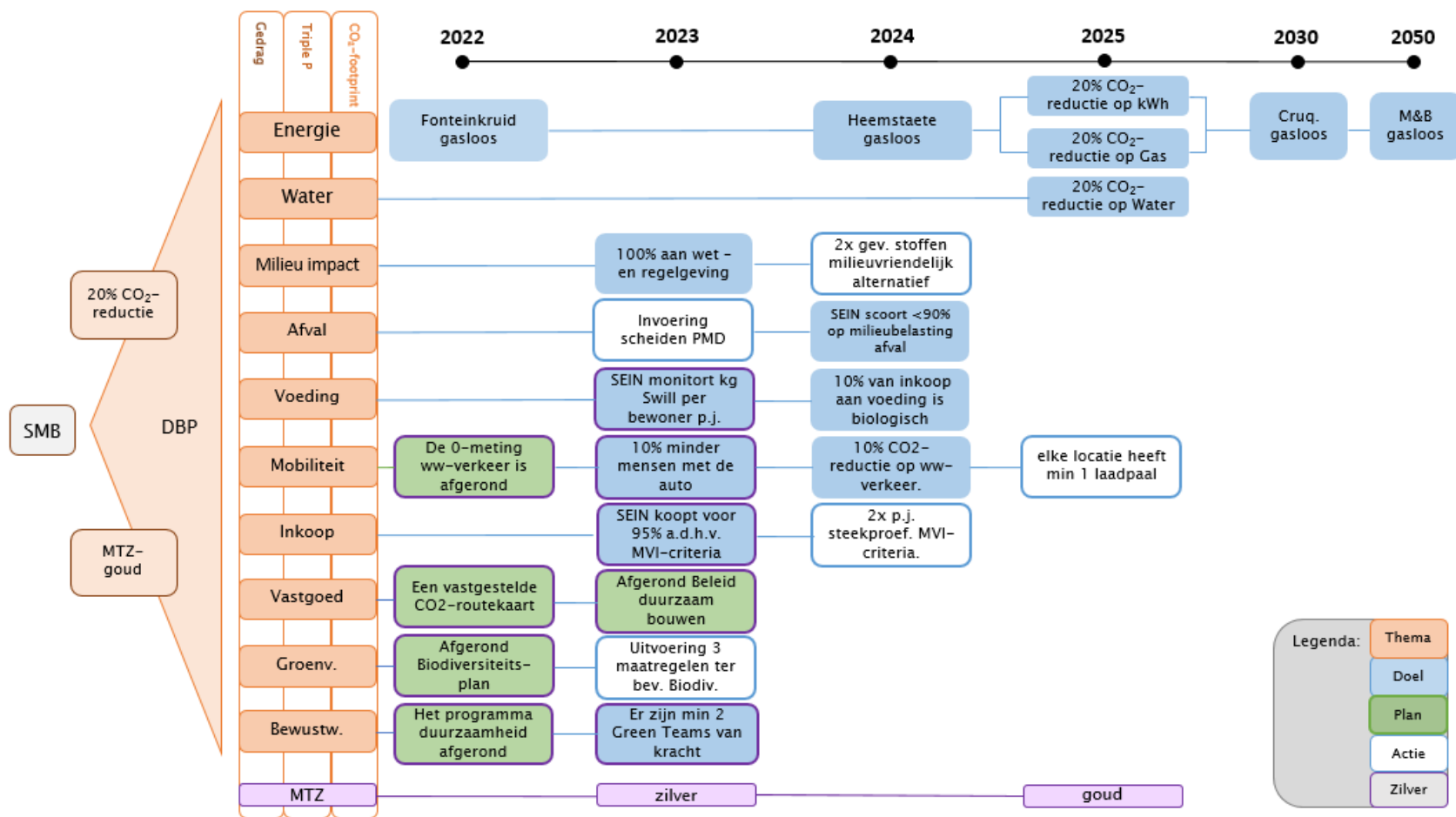
Het duurzaamheidsbeleidsplan (DBP) is een paraplu waaronder alle thema's en bijbehorende ambities zijn uitgewerkt. Veelal komen deze voort uit documenten en beleidsplannen die al bestaan, daar wordt dan ook naar verwezen zoals bijvoorbeeld het afvalplan, energiebesparingsplan, inkoopplan. Soms met aangescherpte ambities of ontwikkelingen. Dit DBP is te zien als schakel tussen het strategisch meerjarenbeleidsplan van SEIN en alle losse reeds bestaande beleidsplannen.

INHOUD

	INLEIDING	1
1.	ALGEMEEN.....	0
2.	ENERGIE.....	4
3.	WATER.....	6
4.	MILIEUBELASTING	8
5.	AFVAL.....	10
6.	VOEDING	13
7.	MOBILITEIT	15
8.	INKOOP	17
9.	VASTGOED	18
10.	GROENBEHEER EN BIODIVERSITEIT.....	20
11.	BEWUSTWORDING	22

SAMENVATTING

Onderstaand schema is een visuele weergave van het DBP. De structuur, opbouw en doelstelling komen hierin samen. De onderbouwing en uitgangspunten die aan de doelstellingen ten grondslag liggen worden achtereenvolgens in de komende hoofdstukken beschreven.

1. ALGEMEEN

SEIN beschouwt duurzaamheid als een voorwaarde voor alles wat we doen. Een duurzame en gezonde leefomgeving voor cliënten en medewerkers, dat is wat SEIN drijft. In 2025 wil SEIN een duurzame organisatie zijn geworden. Om dit te bereiken is het duurzaamheidsbeleid ontwikkeld op basis van onderstaande doelstellingen die zijn opgenomen in het SMB:

- In 2025 is SEIN in het bezit van het gouden certificaat Milieuthermometer Zorg.
- In 2025 heeft SEIN de ecologische voetafdruk verkleind door een CO₂-reductie van 20% (t.o.v. 2020).

DRIE PIJLERS

De volgende algemene pijlers zijn uitgewerkt in dit DBP opgenomen en zijn verweven door alle thema's. Juist ter ondersteuning bij het behalen van de doelen uit het SMB:

- **CO₂-voetafdruk:** het verminderen van de milieubelasting en het besparen van energie op de vier hoofdlocaties van SEIN. Data en inzicht zijn belangrijk om goede doelen te kunnen stellen.
- **Bewustzijn:** medewerkers bewust maken van hun eigen verantwoordelijkheid in het terugdringen van milieubelasting. Duurzaam gedrag maakt uiteindelijk het verschil in het gebruik van schaarse grondstoffen en het ontstaan van CO₂.
- **People, Planet, Profit:** bij grote investeringsbeslissingen nemen we de balans tussen drie componenten people, planet en profit als integraal onderdeel in de besluitvorming mee.

1.1 CO₂-VOETAFDruk

SEIN heeft de ambitie om in 2025 de CO₂-uitstoot met 20% terug te dringen ten opzichte van 2020 (dus gemiddeld 4% per jaar). SEIN houdt sinds 2017 de CO₂-uitstoot nauwkeurig bij en publiceert jaarlijks een [CO₂-footprint rapport](#) vanuit de Milieubarometer.

Om de CO₂-uitstoot terug te kunnen dringen, moet eerst duidelijk worden hoeveel SEIN uitstoot. Hier gebruikt SEIN 'De Milieubarometer' als tool voor, wat helpt om de milieu impact in kaart te brengen en te berekenen. Door de verbruiksgegevens van energie, afval, water, vervoer en emissies in te voeren en om te reken met CO₂-equivalent. Op deze manier kan de CO₂-voetafdruk (hoeveel broeikasgas stoot je uit) van de organisatie berekend worden. SEIN doet dit al een aantal jaar.

Door de milieubarometer in te vullen is ten opzichte van eerdere jaren goed terug te zien wat de uitstoot is en wat het effect is van alle energiebesparende maatregelen. Is onze uitstoot afgenomen (zo ja, met hoeveel?) en binnen welke thema's is nog veel milieuwinst te behalen? Het meetbaar maken, het analyseren van data en doelen blijven stellen is belangrijk. De zogenoemde PDCA-cyclus.

De [klimaatdoelstellingen van Parijs](#) zijn een concreet en bruikbaar doel en worden in dit DBP gezien als ondergrens. Niet van alle thema's (mobiliteit/afval) zijn voldoende gegevens beschikbaar om de CO₂-uitstoot te kunnen berekenen in referentiejaar 1990. Om die reden wordt bij het opstellen van onze doelen een reële inschatting gemaakt op basis van haalbaarheid. En kijken we dus meer naar de toekomst, waarbij het uitgangspunt is hoe we zo snel mogelijk onze uitstoot minimaliseren. Vandaar dat bij het ontwikkelen van onze doelstellingen in dit duurzaamheidsbeleidsplan zijn uitgegaan van het

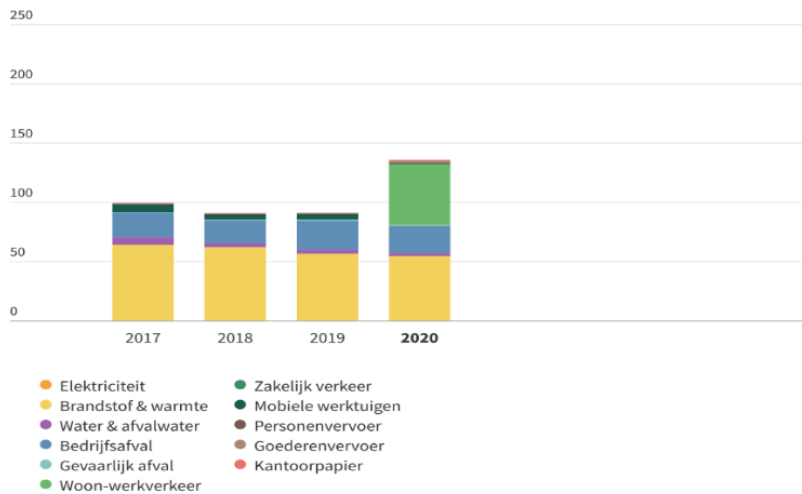
referentiejaar 2021, waardoor (binnen bereik van klimaatdoelstellingen) er een meetbare referentie is, niet alleen voor energie, maar voor alle thema's zoals bijvoorbeeld mobiliteit en afval.

AANDACHTSPUNTEN

In onderstaande grafieken uit de milieubarometer is goed te zien dat met name op de thema's energie, woon-werkverkeer en afval nog veel winst te behalen is. Thema's waar we als SEIN de komende tijd ook extra aandacht op zullen vestigen en concrete acties op uitzetten. Te denken valt hierbij aan het verminderen en beter scheiden van afval, het terugdringen van energieverbruik en het verduurzamen van het woon-werkverkeer. In de volgende hoofdstukken wordt thematisch besproken welke stappen SEIN wil nemen en welke aanpak daarbij hoort.

Milieugrafiek

SEIN
% t.o.v. 2017

Bron: Milieubarometer SEIN - 16 november 2021

Milieugrafiek

2020

Bron: Milieubarometer SEIN - 16 november 2021

1.2 BEWUSTWORDING

Duurzaamheid draait om veel meer dan alleen afval scheiden en de CO₂-uitstoot terugdringen. Het gaat erom dat we als SEIN de “juiste” dingen blijven doen. Met name bij de thema's die om een afdeling overstijgende aanpak vragen (afval, voeding, vervoer, inkoop, medicijnresten en leefomgeving) is dit nog een groeiproces. Logisch, het raakt tenslotte de gehele manier van denken en doen van medewerkers en cliënten.

Een behoorlijke aanpassing is nodig en dat dwingt SEIN om na te denken over een aanpak waarbij zowel medewerkers én cliënten worden geïnspireerd en in beweging worden gebracht. Het aanpassen van gedrag is een van de belangrijkste uitdagingen waar SEIN voor staat op het gebied van duurzaamheid. Verduurzamen is alleen succesvol als zowel medewerkers als cliënten het gedrag daarop kunnen aanpassen, en deze vernieuwde mindset onderdeel maken van de bedrijfscultuur. De voorwaarden scheppen om bijvoorbeeld afval te scheiden hebben alleen effect als ook het handelen daarop wordt aangepast.

VERANDERING IS MOEILIK

Verduurzamen heeft direct impact op de medewerkers en cliënten, ze zijn immers gewend om iets op een bepaalde manier te doen en het vraagt om aanpassingsvermogen om nieuw gedrag te vertonen. Een duurzaam beleid implementeren is dan ook niets anders dan een verandertraject. En wil SEIN daarin succesvol zijn is het goed om de medewerkers en cliënten te betrekken en hen zelf te laten nadenken en ervaren welk gedrag het beste resultaat geeft. Om medewerkers en cliënten te motiveren, is het ook belangrijk om het nieuwe gedrag te koppelen aan doelen en inzichtelijk te maken welke resultaten de veranderingen opleveren. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van de ambassadeurs die het leuk vinden om met dit thema aan de slag te gaan.

MULTIDISCIPLINAIRE AANPAK

Juist ambassadeurs kunnen heel erg helpen om duurzaamheid op steeds meer en verschillende plekken in de organisatie onder de aandacht te brengen, er ontstaat daardoor meer bewustwording. En daarmee wordt een duurzame manier van denken en doen langzaam de norm. Het is belangrijk dat deze ontwikkeling ook vanuit de organisatie zelf komt (bottom up) en niet wordt opgelegd.

GOED VOORBEELD DOET GOED VOLGEN

Bewustzijn creëren en het aanpassen van gedrag zijn cruciaal om te verduurzamen. “Be the change you wish to see in the world”. Deze uitspraak van Mahatma Gandhi raakt hierin de kern. Verandering zit hem niet per definitie in totale toewijding of het volledig wegcijferen van de eigen belangen, maar het is belangrijk om kleine, maar effectieve veranderingen aan te brengen in het eigen handelen. Het verschil maken begint in het eigen leven, op het werk, in en om het huis. Juist in de dagelijkse routines.

“Be the change you wish to see in the world”,

-Mahatma Gandhi-

1.3 PEOPLE, PLANET PROFIT

People, Planet en Profit is de mix van 3 elementen, die ook wel synoniem staan voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Voorwaarde is dat deze zogenoemde drie p's volledig in balans zijn. Zijn deze niet in evenwicht, dan lijden andere elementen onder het dominante element. Heeft het genereren van omzet bij voorbeeld de hoofdrol, dan gaat dat ten koste van de werknemers en het milieu.

De sleutel tot duurzaamheid zit in de balans tussen People, Planet en Profit. Met name bij inkooptrajecten en investeringsbeslissingen is het van belang dat de Triple P benadering wordt toegepast en recht doet aan alle drie de elementen. Bijvoorbeeld een airco aanschaffen ter bevordering van het comfort van de medewerkers, maar waarbij de componenten financiën en milieu onderbelicht zijn gebleven. Hetzelfde vraagstuk bekeken vanuit de triple P-benadering zou tot een ander uitkomst kunnen leiden. Wellicht een groendak, waarbij het binnenklimaat (comfort van medewerkers) wordt verbeterd en wat op de lange termijn een goede investering is en weinig onderhoud vraagt. Dus stel altijd de vraag: doen we de juiste dingen?

Duurzaam ondernemen =

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)

People (Mens)

- Personeelsbeleid
- Sociaal beleid
- Gezondheid en veiligheid
- Betrokkenheid bij de omgeving

Planet (Milieu)

- Inhoudelijke thema's als energie, water, afval, gevaarlijke stoffen, etc
- Bedrijfsvoering: schoonmaak, inkoop, vervoer, nieuwbouw, etc

Profit (Middelen)

- Financieel gezonde bedrijfsvoering
- Consequente en transparante bedrijfsvoering
- Continuïteit (korte én lange termijn)
- Welvaart

De definitie van 'duurzaam handelen' is: aansluiten op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te kunnen voorzien in gevaar te brengen. Het gaat om het vinden van een goede balans tussen 'hier en nu' en 'daar en later'.

De Triple P-benadering is een continu proces en heeft geen eindbestemming. De doelen die het bedrijf ermee nastreeft veranderen in de tijd en met elke bedrijfsbeslissing. De onderneming zoekt naar haalbare en realistische stappen; de grootst mogelijke kleine stap. De principes vanuit de Triple P-benadering past om die reden goed bij de ambities en ideeën die SEIN heeft.

2. ENERGIE

In onderstaand hoofdstuk wordt ingegaan op het thema energie. Het bereiken van een continue afname, waardoor SEIN minder afhankelijk is van fossiele brandstoffen, is een belangrijk aandachtspunt. Naast verbruik, spelen ook energiebesparende maatregelen en inkoop hierin een belangrijke rol. Hoewel er binnen SEIN al een flinke afname van het verbruik is gerealiseerd –blijft het één van de belangrijkste thema's– om de CO₂-uitstoot terug te dringen. Achtereenvolgens wordt besproken: het doel, hoe komen we daar, de belangrijkste ontwikkelingen en tot slot, wat kunnen we zelf doen.

2.1 DOELSTELLINGEN

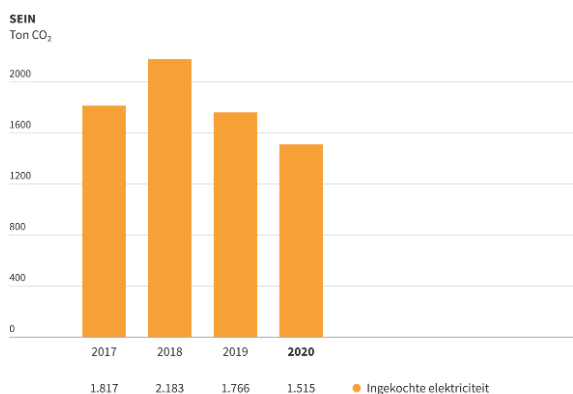
- SEIN heeft de ambitie om met het stroomverbruik in 2024 minder dan 1300ton CO₂-uit te stoten, dat betekent een gemiddelde CO₂-reductie van 4% per jaar (t.o.v. 2020).
- SEIN heeft de ambitie om met haar gasverbruik in 2024 minder dan 900ton CO₂-uit te stoten, dat betekent een gemiddelde CO₂-reductie van 4% per jaar (t.o.v. 2020).

2.2 HOE KOMEN WE DAAR?

Door het inkopen van duurzame energie en steeds meer zelf opwekken van energie (zonnepanelen/warmte–koude opslag) en het nemen van energiebesparende maatregelen (isoleren van leidingen en doorvoeren en ledverlichting). Met name ledverlichting zal een besparing van ongeveer 15% op kWh volgens de CO₂-routekaart en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan het behalen van de doelstelling. Daarnaast wordt het energieverbruik intensief gemonitord met energiemanagement software (EMS) met ingebouwde meters om bijvoorbeeld installaties te optimaliseren/ beter af te stellen en is goed voor een gemiddelde besparing van 5% de komende jaren. Tot slot zijn er een aantal verouderde vastgoedobjecten die de komende jaren worden afgestoten en daarmee een bijdrage leveren aan het verminderen van de energiebehoefte. In het hoofdstuk [Vastgoed](#) wordt hier dieper op ingegaan.

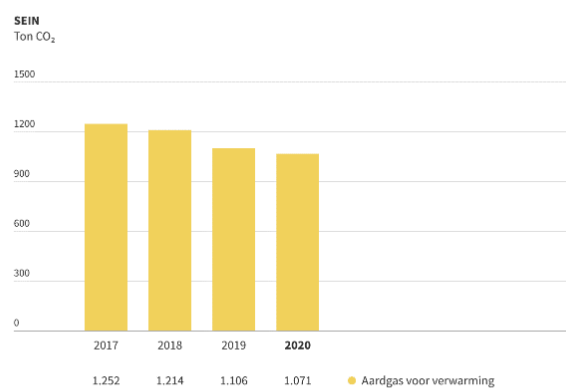
Als expertisecentrum voor epilepsie gebruikt SEIN de energie met name voor woon–zorggebouwen, kantoorhuisvesting, onderzoek –en behandelcentra. Bedrijfszekerheid door een gegarandeerde energielevering staat voorop zodat het primair proces, zorg, wonen en onderzoek, te allen tijde ongehinderd doorloopt. Onderstaande grafieken geven een beeld van het energieverbruik vanaf 2017.

CO₂-grafiek Stroomverbruik

Bron: Milieubarometer SEIN - 5 januari 2022

CO₂-grafiek Gasverbruik

Bron: Milieubarometer SEIN - 5 januari 2022

2.3 DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Hieronder volgende de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van energiebesparing, welke aandachtspunten zijn belangrijk en welke energiebesparende maatregelen zijn in uitvoering of al afgerond.

INKOOP

In eerste instantie doet SEIN er alles aan om het energieverbruik om laag te brengen door energiebesparende maatregelen te nemen en zelf meer energie op te wekken en waar er nog fossiele energie nodig is, kopen we dat duurzaam in. SEIN kiest voor Europese Wind van Eneco, dat is groene windenergie met garantie van oorsprong (en daardoor op te voeren als CO₂-emissievrij). Waarvan 10% specifiek Hollandse Windenergie is, ter bevordering en stimulering van lokale initiatieven energie duurzaam op te wekken.

ENERGIEMONITORING

SEIN beschikt over een energiemanagementsysteem (EMS). Waarbij het geautomatiseerd verzamelen van data voor elektriciteit, aardgas veel inzicht oplevert. Met deze gegevens zijn nauwkeurige analyses te maken, wat is de opbrengst van zonnepanelen, hoe presteert het ene gebouw ten opzichte van het andere en is er nog ruimte installaties beter af te stellen? Allerlei vragen die helpen om je energieverbruik terug te dringen. En wat je niet verbruikt hoefje niet in te kopen of op te wekken.

ENERGIEBESPARENDE MAATREGELEN

- Duurzame ledverlichting: SEIN kiest niet voor een retrofit oplossing (alleen de bron vervangen), maar is in 2021 begonnen met het vervangen van alle traditionele verlichting voor ledarmaturen en dat zal in de loop van 2022 zijn beslag krijgen.
- Zonnepanelen: SEIN beschikt over 3876 panelen en bij renovatie of nieuwbouw komen er nog steeds meer zonnepanelen bij.
- Warmte-Koude opslag (WKO): Alle woonzorg gebouwen Gebouw 1 t/m 10 op de Cruquishoeve worden verwarmd middel een WKO-installatie en lagetemperatuurverwarming. Ook op Meer & Bosch is sinds 2021 de Polikliniek en de KEK aangesloten op een nieuw geïnstalleerde WKO-installatie. Dit is een beproefde techniek die binnen SEIN verder zal worden doorontwikkeld en bij renovatie en nieuwbouwtprojecten worden onderzocht/toegepast.
- EMS: In juni 2021 is opdracht gegeven om binnen SEIN een EMS te implementeren. Begin 2022 wordt van start gegaan met analyseren van data en verbruiksgegevens.
- Het inpakken van de leidingen met isolatiemateriaal waardoor de warmte/koude verlies wordt geminimaliseerd en energie wordt bespaart; het zogenoemde inpakken van appendages is in alle onze technische ruimtes aangebracht (2021).

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- Zet apparaten uit en doe het licht uit als je weggaat, of als je het niet nodig hebt/gebruikt.
- Let bij de aanschaf van nieuwe apparatuur op het energieverbruik (energielabel).
- Haal opladers uit het stopcontact als deze niet in gebruik zijn.
- Kijk eens of de verwarming een graadje lager kan?

3. WATER

Schoon water draagt bij aan een gezond leven. Dus het is belangrijk om daar zorgvuldig mee om te gaan. Niet verwonderlijk dat SEIN ook de ambitie heeft om drinkwater effectief te gebruiken en zo schoon mogelijk te houden. De afgelopen jaren is er al een behoorlijk stap gezet met waterbesparende maatregelen en het voorkomen van afvalstoffen in het water. Achtereenvolgens wordt besproken: het doel, hoe komen we daar, de belangrijkste ontwikkelingen en tot slot, wat kun je zelf doen.

3.1 DOELSTELLING

- SEIN heeft de ambitie om met het afval- en drinkwaterverbruik in 2024 minder dan 11 ton CO₂-uit te stoten, dat betekent een gemiddelde CO₂-reductie van 4% per jaar (t.o.v. 2020).

3.2 HOE KOMEN WE DAAR?

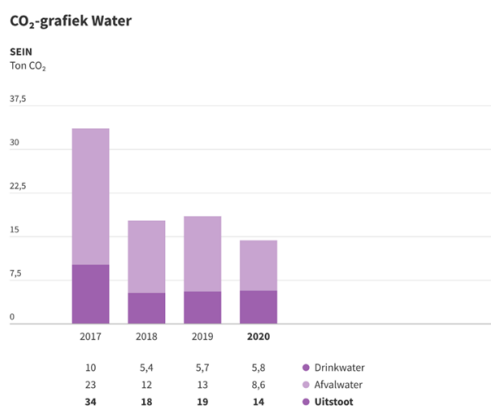
SEIN zal het waterverbruik verder verminderen door waterbesparende maatregelen te treffen en de doorstromingsnelheid te verminderen. De komende jaren zullen onder andere de laatste 20% van de traditionele douchekoppen waterbesparend worden uitgevoerd. Bij het vernieuwen van de douchemengkranen loopt een pilot in Gebouw 1, waarbij de mengkranen met bluetooth na 8 min automatisch worden uitgeschakeld. Indien succesvol, wordt dit ook voor de overige zorggebouwen uitgerold. Een ander aandachtspunt is het voorkomen dat medicijnresten (onnodig) in het afvalwater terecht komen. Het voorkomen van medicijnresten in het afvalwater is een complex probleem. Het raakt verschillende werkvelden en het is de komende periode de ambitie om te komen tot een multidisciplinaire aanpak en eenduidig beleid. Water is belangrijk, voor de mens, voor de natuur (ecosysteem) en ook voor de bedrijfsvoering, daarom is het belangrijk om goed met water om te gaan.

3.3 DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Hieronder volgende de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van water, welke aandachtspunten zijn belangrijk en welke waterbesparende maatregelen zijn in uitvoering of reeds afgerond.

DRINKWATER

Deze grafiek laat het drinkwatergebruik zien van de afgelopen vier jaar. De afname laat goed zien dat waterbesparende maatregelen effect hebben gehad en hoewel het de laatste jaren wat stagneert heeft SEIN de ambitie om dit verder omlaag te brengen.

Bron: Milieubarometer SEIN - 5 januari 2022

AFVALWATER

De hoeveelheid water is de laatste jaren behoorlijk afgenomen en deze trend wil SEIN voortzetten. Maar misschien belangrijker nog, dat het water zo schoon mogelijk wordt afgevoerd. Binnen SEIN gelden strikte procedures om de concentratie van chemische stoffen in het afvalwater te beperken. We gebruiken geen milieuverontreinigende schoonmaakproducten, hebben duidelijke procedures om verkeerde afvoer van medicijnresten te voorkomen.

ENERGIEBESPARENDE MAATREGELEN

- Waterbesparende maatregelen: Sinds 2017 is het waterverbruik afgenomen met 100.000 lt per jaar naar 41.000 ltr per jaar. Binnen SEIN is bij 95% van de toiletten de doorspoelsnelheid gereguleerd op maximaal 6ltr of zijn toiletten uitgerust met een waterbesparende duoknop.
- Binnen SEIN is meer dan 70% van douchekoppen waterbesparend uitgevoerd en dat zal de komende jaren worden voortgezet en uitgebreid naar minimaal 95%.
- Alle wastafels zijn uitgevoerd met een waterbesparende kraan.
- Strikte procedures om te voorkomen dat medicijnresten in het afwater terecht komen.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- Douche 1 minuut korter.
- Laat tijdens het tandenpoetsen de kraan niet doorlopen.
- Gebruik waterbesparende kranen en douchekop.
- Laat de kraan zo min mogelijk doorlopen.
- Gebruik het toilet niet als vuilnisbak. Etenswaren, lenzen en tampons horen er niet thuis.
- Drink kraanwater in plaats van flesjes water. Gezonder, goedkoper en beter voor het milieu.

4. MILIEUBELASTING

Binnen SEIN stellen we onszelf tot doel om zo min mogelijk gevaarlijke stoffen te gebruiken en wordt bewust gezocht naar alternatieven. Waar gevaarlijke stoffen nog wel nodig zijn doen we dat zorgvuldig om de schade voor mens en milieu te minimaliseren.

4.1 DOELSTELLINGEN

- SEIN voldoet aan 100% van de milieuvorschriften op het gebied van emissies, bodem –en luchtverontreiniging.
- SEIN registreert in 2023 de hoeveelheid gevaarlijke stoffen door middel van het inkoopstelsel en laat jaarlijks een afname zien.

4.2 HOE KOMEN WE DAAR?

Milieubelasting speelt een belangrijke rol in de bedrijfsvoering van SEIN. Zowel tijdens het werk in de zorg, of bij het werk in de onderzoekcentra, maar ook bij het koelen, verwarmen of luchtbehandeling zijn milieuvorschriften een belangrijk aandachtsgebied. Daarnaast spelen aanschaf, gebruik en afvoer van diverse goederen een rol. SEIN heeft de ambitie om gevaarlijke stoffen beter te registreren binnen het inkoopplatform en samen op te trekken met de afdeling inkoop om aan de hand van de gemiddelde voorraad ook beter regie te voeren op het gebruik en opslag van gevaarlijke stoffen. SEIN beschikt over een regeling opslag gevaarlijke stoffen² en afvoer van bedrijfsafval en gevaarlijk afval, naast de voor de hand liggende onderwerpen zoals CO2 emissies, bodem- en luchtverontreiniging. Door strikte naleving en uitvoering van de werkwijze controleert en evalueert SEIN of wordt voldaan aan de eisen zoals gesteld in de wet Milieuvergunningen.

4.3 DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Hieronder volgende de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van milieubelasting, welke aandachtspunten relevant of in ontwikkeling op het gebied van gevaarlijk stoffen, bodem- en luchtverontreiniging.

GEVAARLIJKE STOFFEN

Medewerkers lopen het risico om ziek te worden, omdat zij op het werk in aanraking zijn gekomen met gevaarlijks stoffen. Het gevaar schuilt in veel meer stoffen dan wellicht wordt gedacht. Voorbeelden hiervan zijn houtstof, dieselrook, kwartsstof, lasrook, verfproducten, meelstof, lak en oplosmiddelen. SEIN heeft in 2019 beleid rond gevaarlijke stoffen opgesteld. Dit beleid geeft de (inkoop-) procedures, opslag en omgang voor gevaarlijke stoffen binnen SEIN weer. Daarnaast biedt het een overzicht van de maximaal aanvaardbare concentraties (werkvoorraad) voor gevaarlijke stoffen. SEIN beschikt over opslagvoorzieningen voor gevaarlijke stoffen. De opslag van chemicaliën en gevaarlijk afval (vast, vloeibaar en gas) voldoet daarmee aan de eisen in de Publicatierreeks Gevaarlijke Stoffen (PGS 15). Deze regelgeving heeft betrekking op onder andere:

- In- en uitpandige opslagruimten en ondergrondse tanks;
- Stellingen en veiligheidskasten;
- Lekbakken, vloeistofdichte of vloeistofkerende vloeren;
- Aanwezigheid van absorptiemateriaal op relevante plekken.
- Aantoonbare periodieke visuele controle van bodem beschermende voorzieningen en tanks;

² Zie Pro6: Facilitair & Vastgoed > Afval Milieu > Gevaarlijks stoffen opslag

BODEM- EN LUCHTVERONTREINIGING

SEIN voorkomt vervuiling en verstopping door te zorgen voor een periodieke reiniging van aanwezige zuiveringstechnische voorzieningen, zoals de vetvangput. Daarnaast zorgt SEIN voor een optimale werking van installaties, onder andere door het volgen van een onderhoudsschema voor de reiniging van aanwezige luchtfilters en het registreren van het vervangen van filters. De externe servicepartij houdt hiervan een rapportage bij.

ACTUELE MAATREGEN OM DE MILIEUBELASTING TE BEPERKEN

- Procedures hoe om te gaan met gevaarlijk stoffen (aanschaf, opslag, werken).
- Frequent en regelmatig onderhouden van luchtfilters.
- Minimaliseren gebruik van koudemiddelen.
- Inzicht in verlies van koelmiddelen.
- Reduceren van stikstofemissie in lucht door controle van stookinstallaties.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- Herken de gevaren symbolen, wat zijn gevaarlijke stoffen eigenlijk?
- Houd een kleine voorraad van gevaarlijke stoffen aan.
- Maak gebruik van lekbakken of gebruik de onderste plank voor opslag.
- Maak een melding als installatie(delen) niet goed functioneren.
- Denk na over het gebruik van middelen en over eventuele milieuvriendelijke alternatieven?
- Ken de gevarenlogo's.

5. AFVAL

Het afvalbeleid van SEIN staat beschreven in het “afvalpreventieplan SEIN 2022–2024”³ en is gericht op het voorkomen van het ‘ontstaan’ van afval, dus op preventie. Waar toch afval ontstaat probeert SEIN de voorwaarden te scheppen dit afval zo goed mogelijk te scheiden en goed, veilig en verantwoord af te voeren. Door afval te scheiden kunnen meer materialen worden hergebruikt en daarom zoekt SEIN nadrukkelijk de samenwerking met onze afvalverwerker en trekken we samen op om deze processen te stroomlijnen.

De totale hoeveelheid afval voor de locaties in Cruquius en Heemstede in 2020 is ongeveer 460.000 kilogram. Het contract voor afvalverwijdering in Zwolle voorziet nog niet in het wegvan van afval, het doel is om de locaties in Zwolle in 2022 op te nemen in het zelfde contract met onze afvalverwerker waardoor ook voor Zwolle afvalgegevens beschikbaar worden. Op basis van de huidige gegevens laat De Milieubarometer zien dat het afval binnen SEIN de laatste jaren licht is toegenomen, de ruimte voor ontwikkeling zit met name op betere afvalscheiding.

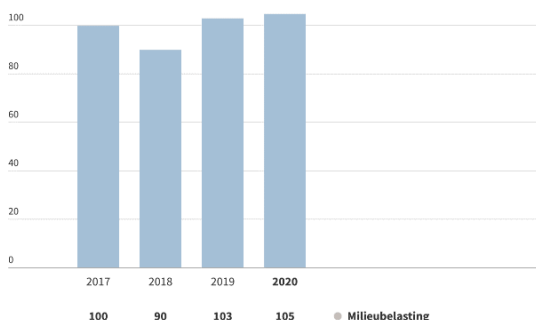
Milieugrafiek Totaal

2020

Milieugrafiek Ongesorteerd Bedrijfsafval

SEIN
% t.o.v. 2017

Bron: Milieubarometer SEIN - 6 januari 2022

5.1 DOELSTELLINGEN

De doelen voor de komende drie jaar zijn als volgt geformuleerd:

- SEIN heeft de ambitie om in 2024 minder dan 90% te scoren op milieubelasting bij het verwerken van ongesorteerd bedrijfsafval, dat betekent een gemiddelde afname van 4% per jaar (t.o.v. 2020).
- De huidige gescheiden afvalstromen wordt in 2023 uitgebreid met de stroom PMD (plastic, metalen en drinkverpakkingen).

5.2 HOE KOMEN WE DAAR?

Uitgangspunt is dat bedrijven (waaronder dus zorginstellingen) verplicht zijn zo veel mogelijk afvalstoffen te scheiden. Daar geeft SEIN invulling aan door gebruik te maken van de scheidingswijzer. Op deze scheidingswijzer is aangegeven hoe medewerkers van SEIN om moeten gaan met het scheiden van afval en waar dit afval is in te leveren. In de komende jaren zal meer nadruk gelegd worden op de verantwoordelijkheid van elke medewerker van SEIN hierbij. Iedere medewerker is tenslotte verantwoordelijk voor het zo veel als mogelijk gescheiden inzamelen van afval dat bij werkzaamheden vrijkomt. Elke medewerker moet ook op de hoogte zijn van welke afvalstromen er gescheiden dienen te worden en waar deze te vinden zijn. Blijvend aandacht voor afval zal nodig zijn.

³ Zie Pro6: Facilitair & Vastgoed > Afval Milieu > Afvalpreventieplan 2022-2024

SAMENWERKING MET AFVALVERWERKER

Op 1 februari 2022 start het nieuwe contract met onze afvalverwerker. In het aanbestedingsdocument zijn verschillende duurzaamheidseisen opgenomen, waaraan de afvalverwerker zich heeft gecommitteerd. SEIN heeft zich in de aanbesteding daarnaast gericht op partnerschap. Zo willen we de samenwerking ook gaan beschouwen; het gezamenlijk optrekken met gezamenlijke doelen. Daarnaast wordt ingezet op de volgende activiteiten:

1. Evaluatie scheiden van Swill: In 2021 is SEIN Midden en West Nederland gestart met het scheiden van Swill. In 2022 zal een analyse plaatsvinden en worden zo mogelijk nog verbeteringen aangebracht.
2. Scheiden van PMD: In het contract is de nadrukkelijke wens opgenomen dat SEIN zijn PMD gescheiden wil aanleveren. In samenwerking zal de meeste effectieve route worden bepaald hoe SEIN het beste PMD kan inzamelen. De leverancier zorgt voor de verwerking ervan.
3. Analyseren en verbeteringen aanbrengen in specifiek ziekenhuisafval (SZA): In 2022 zal een specialist vanuit de afvalverwerker een analyse maken op het ziekenhuisafval van SEIN. Het doel hierbij is de hoeveelheid ziekenhuisafval te verminderen en beter te scheiden.
4. Verminderen van afvalbakken, door het inzetten op scheidingsstations op kantoren. Op verschillende kantoorgebouwen binnen SEIN MWN zijn afvalbakken in kantooruimtes weg gehaald en zijn centrale scheidingsstations ingericht. In de komende jaren zullen de laatste kantoorpanden overgaan naar centrale scheidingsstations.

DIGITALISERING VAN REGISTRATIES

In 2021 zijn de voorbereidingen getroffen om bepaalde registraties te digitaliseren. Dit betreft de HACCP en Legionella registraties die zorgmedewerkers tot nu toe wekelijks op papier doen. Door deze registraties te digitaliseren zal minder papier gebruikt worden en neemt het afval af.

OPTIMALISEREN VAN HET INKOOPPROCES

In samenwerking met de afdeling Inkoop zal gekeken worden op weke wijze het verpakkingsmateriaal te reduceren is en zullen mogelijkheden onderzocht worden om verpakkingsmateriaal mee retour te nemen.

AFVAL VAN PLATGOED EN (DIENST)KLEDING

In samenwerking met de wasserij is een procedure opgesteld om het zogenaamd platgoed (staat voor: bedlinnen, handdoeken, keukentextiel) wat niet meer bruikbaar is in te zamelen en retour te sturen naar de wasserij, waarna het platgoed duurzaam verwerkt wordt. De oude kleding van cliënten kan ingezameld worden in een textielbak van Textielbank Nederland (Texned). Doel en missie van Texned is het efficiënt inzamelen en hoogwaardig verwerken van gebruikt textiel in Nederland en voorkomen dat het ongesorteerd over de grens verdwijnt. Daarnaast staat een verbeterslag voor het recyclen van laagwaardig textiel bij Texned hoog in het vaandel.

In 2022 wordt een nieuwe leverancier van bedrijfskleding geworven. Een belangrijke eis hierbij is dat de leverancier voldoet aan de eisen die vanuit de MTZ gesteld worden. Eén belangrijk aandachtspunt hierbij is het terugnemen van de oude dienstkleding, waarna deze duurzaam wordt verwerkt.

5.3 DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Zoals in het afvalplan SEIN 2019–2021 stond beschreven heeft SEIN de afgelopen jaren ingezet op het beter scheiden van afval. Zo is aan de hand van een afvalanalyse in 2019 gekeken welke afvalstromen er in het restafval terecht komen en wat hiervan de oorzaak was. Hierop zijn verbeterplannen gemaakt en inmiddels doorgevoerd. De volgende maatregelen zijn inmiddels doorgevoerd:

- Afvalcampagne: middels intranet, presentaties en andere passende berichtgeving zijn afvalstromen, afvalpreventie, gescheiden inzamelen toegelicht.
- De separate afvalstroom GFT/ Swill is toegevoegd.
- De separate stroom koffiebekers is toegevoegd,
- Dubbelzijdig printen en follow-me printen is standaard ingesteld,
- Verbeteringen in digitaal werken (meer gebruik van laptops en tablets en presentatieschermen in plaats van flipovers) zijn uitgevoerd,
- Bestaande procedures zijn aangepast, en de afvalwijzer is ingevoerd om (goed) scheiden makkelijker te maken.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- Maak het onderwerp afval bespreekbaar op werkoverleg en kijk met het team naar makkelijk te behalen doelen.
- Doe geen standaard bestellingen (bijvoorbeeld van voeding), maar bedenk eerst wat je echt nodig hebt,
- Voorkom afval; drink bijvoorbeeld kraanwater in plaats van flesjes water,
- Hergebruik producten of zoek naar herbruikbare alternatieven,
- Composteer biologisch afbreekbaar afval (keukenafval) in de SWILL buddy,
- Heb je toch afval? Gooi het in de juiste afvalbak. Als het afval goed gescheiden is, kan het beter gerecycled worden.

6. VOEDING

Binnen SEIN streven we ernaar om de milieu-impact van al het eten en drinken terug te dringen. Dat wil zeggen, verspilling tegen gaan, minder afval te produceren en bewuster om te gaan met voeding. Het grootste aandeel in eten en drinken betreft bij SEIN de voeding aan cliënten. Hier is dan ook de meeste winst te behalen. De komende jaren zal SEIN zich richten op het tegengaan van voedselverspilling. Daarnaast zal meer aandacht gevraagd worden voor duurzame voeding.

6.1 DOELSTELLINGEN

Jaarlijks belandt ongeveer 40% van al het ingekochte eten en drinken in zorginstellingen en ziekenhuizen in de afvalbak. Om voedselverspilling te verminderen is het van belang om de verspilling eerst in kaart te brengen. Naast minder verspilling richt SEIN zich ook op het gebruik van meer milieuvriendelijke voeding.

- Vanaf 2023 monitort SEIN jaarlijks het aantal kg Swill per bewoner op jaarbasis. Het doel hierbij is een aanzienlijke besparing in voedselverliezen te realiseren.
- Vanaf 2023 zal tenminste 10% van het totale inkoopbedrag van dranken en etenswaren voor cliënten biologisch zijn of van minder milieubelastende teelt.

6.2 HOE KOMEN WE DAAR

SEIN heeft een samenwerking met totaalleverancier op het gebied van eten en drinken. In samenwerking met SEIN zal een duurzaamheidsprogramma opgezet worden wat voldoet aan de eisen van de Milieuthermometer Zorg. Het doel hierbij is het verminderen van voedselverspilling. Hiervoor biedt onze leverancier onder andere de Voedselverspillingsmeter aan.

De Voedselverspillingsmeter is een traject waarbij SEIN wordt ondersteunt bij het in kaart brengen van voedselverspilling. Dit wordt gedaan door middel van de inzet van projectmanagement, een registratietool voor metingen en de analyse van de resultaten. In 2022 zal op één zorgafdeling een pilot gedaan worden met deze voedselverspillingsmeter. Aan de hand van de uitkomsten en verbeterpunten zal in 2023 dit project uitgerold worden over alle zorgafdelingen van SEIN.

SEIN zal een verbeterplan duurzame voeding en catering opstellen met maatregelen om de milieubelasting van cliënten- voeding en etenswaren in bedrijfs- en bezoekersrestaurant en winkels te verminderen. Het plan bestaat minimaal uit:

- Het inkopen van duurzame producten stimuleren; Door vaker voor duurzamere producten te kiezen draagt SEIN een steentje bij aan een betere wereld. Dit kan door te kiezen voor producten met keurmerken.
- Het gebruik van plantaardige producten stimuleren; Het eten van minder vlees heeft niet alleen een positief effect op de gezondheid, maar is ook beter voor het milieu.

Maatregelen om de doelstellingen te realiseren zijn bijvoorbeeld:

- Vergroten van het assortiment van minder milieubelastende foodproducten;
- Vergroten van het aandeel plantaardige ten opzichte van dierlijke eiwitten in maaltijden;
- Vergroten van het aandeel seizoen producten;
- Aanbieden van gratis kraanwater in het bedrijfs-/bezoekersrestaurant.
- Preventie van swill
- Meten van voedselverliezen

6.3 DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

In 2020 en 2021 zijn in het kader van Lean opleidingen al kleine projecten op zorgafdelingen uitgevoerd. Op afdelingsniveau heeft dit al inzicht gegeven en geleid tot veranderingen. Bij het grotere project verminderen van voedselverspilling zullen deze ervaringen worden meegenomen.

In 2021 heeft SEIN de separate afvalstroom Swill toegevoegd als afvalstroom. Het doel is het Swill uit het restafval te halen, zodat de kosten van dit restafval verlaagd worden. Daarnaast zorgt de afvalstroom Swill ervoor dat zichtbaar wordt hoeveel voeding er wordt weggegooid en is dit een eerste stap richting bewustwording.

Met maaltijdleverancier is het volgende bereikt:

- Dagelijks is er minimaal 1 vegetarisch menu te bestellen.
- In de bestel app Eten& Zo is zichtbaar of een leverancier een milieukeurmerk heeft. Op deze wijze kan bewust een keuze gemaakt worden voor een bepaalde leverancier.
- Er is een rapportage 'Duurzame inkoop' beschikbaar. Deze rapportage geeft inzicht in het aandeel duurzame inkoop dat SEIN doet. Zo weet je waar je als organisatie staat en waar mogelijke kansen tot verdere groei van dit aandeel liggen.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

Slim bestellen:

- Maak een goede planning; Veel voedselverspilling wordt veroorzaakt omdat er simpelweg teveel wordt besteld. Maak daarom voordat je eten en drinken gaat bestellen een goede planning. Schrijf op wat je deze week gaat eten en wie er mee-eten op welke dagen. Maak geen (in)schattingen, want het is gebleken dat er dan teveel wordt besteld, met meer voedselverspilling als gevolg.
- Bepaal hoeveelheden; Schrijf op wat je nodig hebt en noteer dit op een boodschappenlijstje. Als je van alle producten opschrijft hoeveel je nodig hebt, bestel je minder snel te veel.
- Check je voorraad; Check voor je gaat eten en drinken gaat bestellen de voorraad in de koelkast, vriezer en voorraadkast en schrijf dit op.
- Stimuleer de keuze voor plantaardige producten
- Stimuleer de keuze voor producenten met een keurmerk.

Slim bereiden & serveren

- Kook op maat; Wanneer je vers kookt is het belangrijk om eerst te bepalen hoeveel je precies nodig hebt van elk product. Het Eetmaatje van het Voedingscentrum is dan een goed hulpmiddel om de juiste portie te bepalen.
- Bij het regenereren van maaltijden is het belangrijk dat je van tevoren nadenkt over het aantal maaltijden dat moeten worden geregenereerd. Een maaltijd die geregenereerd is, maar niet wordt opgegeten, moet worden weggegooid. Zijn er cliënten met weinig eetlust of willen ze eten op een ander tijdstip? Zet dan een maaltijd apart.
- Wees creatief met restjes; Maak een gerecht met ingrediënten uit je koelkast, vriezer of voorraadkast die als eerste op moeten. Soepen zijn bijvoorbeeld prima te maken met restjes.

7. MOBILITEIT

Een onschuldig ogend autoritje van huis naar werk veroorzaakt uitstoot van broeikasgassen zoals stikstofdioxiden, fijnstof en zwaveldioxide. Met klimaatverandering, verzuring en ozonvorming als nadelige gevolgen. Minder reizen, duurzamer reizen en meer gebruik maken van de fiets en het openbaar vervoer; daar zet SEIN op in.

7.1 DOELSTELLINGEN

- In 2022 is een nulmeting gehouden en is de CO₂-uitstoot van SEIN inzichtelijk gemaakt en onderverdeeld in te voet/(elektrische-)fiets, openbaar vervoer en/of auto.
- Aan het eind van het jaar 2023 zijn 10% meer mensen uit de auto gestapt.
- SEIN heeft de ambitie om na de nulmeting elk nieuw kalender jaar 5% minder CO₂ met woon-werkverkeer uit te stoten; eind 2024 komt dat op 10% mindering t.o.v. de nulmeting in 2022.
- Verminderen zakelijk- en goederenvervoer door het wagenpark te reduceren met 2 auto's
- Implementeren van elektrische laadpunten voor medewerkers en bezoekers met minstens 1 laadpunt per locatie (Cruquius, Meer & Bosch en Zwolle) vóór het einde van 2024

7.2 HOE KOMEN WE DAAR?

Om de milieu-impact te beperken zullen medewerkers van SEIN kilometers moeten verminderen en bij de kilometers die we wel maken moeten kiezen voor duurzame opties. Op het gebied van woon-werkverkeer valt nog genoeg winst te boeken en dit is daarom ook een belangrijk aandachtsgebied de komende jaren. Mobiliteit is een multidisciplinair thema en zal ook op deze manier benaderd worden om een goed beeld te krijgen wat SEIN kan doen om de uitstoot terug te dringen. De komende periode wordt een 0-meting gehouden om over zuivere gegevens te kunnen beschikken hoe men naar kantoor komt (auto, ov, fiets, lopend) en op basis daarvan wordt een vervolg uitgestippeld in de vorm van een nieuw mobiliteitsbeleid en routekaart om de CO₂-uitstoot terug te dringen.

7.3 DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Hieronder volgende de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit, welke aandachtspunten zijn belangrijk en welke maatregelen die bijdragen aan CO₂-reductie zijn in uitvoering of al afgerond.

FLEXIBEL WERKEN , SLIM REIZEN

Om de CO₂-uitstoot van vervoer door het aantal reisbewegingen te beperken binnen SEIN is de volgende set aan maatregelen genomen. Er is een thuiswerkbeleid Hybride werken. Hiermee is het mogelijk een Arbo-verantwoorde thuiswerkplek aan te vragen. Een tool om te videovergaderen is onderdeel van de SEIN applicaties. SEIN geeft momenteel een thuiswerkvergoeding die komend jaar verhoogd zal worden in richtlijn met de nieuwe CAO. Naast volledige dagen thuis of op kantoor werken is het ook mogelijk om taakgericht te reizen. Hierdoor kunnen medewerkers deels thuis en deels op kantoor werken op één dag. Hierdoor is het mogelijk de verkeersspits te mijden en niet bij te dragen aan de filedruk in de regio. Verder is er een fietsregeling waarbij je fiscaal aantrekkelijk een (elektrische) fiets kunt aanschaffen, zijn er voldoende fietsenstallingen aanwezig nabij de werklocatie en is er een kleedruimte om je op te frissen.

WAGENPARK

Bij het wagenpark van SEIN kijken we allereerst bij vervanging naar de noodzaak, is het nodig om te gaan vervangen (en, zo ja) kijken we in de tweede plaats naar een duurzaam alternatief. Daarom hebben we bij onze locaties MWN (Midden–West–Nederland) ervoor gekozen om in plaats van de 4 oude bedrijfswagens van de Technische Dienst op brandstof te vervangen door 3 elektrische bestelbussen en een elektrische bakfiets. Voor de afdeling Logistiek is ervoor gekozen om de postauto en de goederenbestelbus te vervangen voor één bestelbus. Door slim te plannen kan het aantal bewegingen gereduceerd en komen er minder en milieuvriendelijkere bedrijfswagens voor terug.

Ook heeft SEIN de taxirolstoelbus (Belbus) voor cliënten van MWN vervangen. Dit was een 9 jaar oude extra verlengde bus (lengte m3) op diesel en door slimmer en beter te gaan plannen met de ritten en de inbouw van stoelen en rolstoelplekken flexibel te maken, is het mogelijk geworden met een normale verlengde diesel personenbus (lengte m1) van circa 1000kg lichter te gaan rijden (de schoonste emissieklasse 6). Deze bus rijdt de cliënten op en neer tussen Cruquius en Meer & Bosch. Op de Cruquiushoeve maakt SEIN gebruik van elektrische vervoer, de zogenoemde LOC's om cliëntenvervoer binnen het terrein uit te voeren. Vanaf 2022 gaan deze LOC's meer ondersteunen bij het goederenvervoer. Hierdoor kan er 1 brandstof goederen bestelbus minder vervangen worden in 2022.

NIEUW MOBILITEITSBELEID

In 2022 wordt een afdeling overstijgende werkgroep Mobiliteit gevormd met deelnemers van de afdelingen Facilitair & Vastgoed, HR en Preventie. Deze werkgroep gaat met behulp van een extern adviesbureau aan de slag om een nulmeting te houden (hoe reist men, met vaak, hoe vaak, waarom, etc.). Verder wordt het een scan gehouden waar men kijkt naar welke regelingen SEIN al heeft maar niet bij alle medewerkers bekend zijn, welke regelingen een update behoeven en welke regelingen en stimuleringsmaatregelen voor duurzaam woon–werkverkeer er nog ontbreken in ons arbeidsvoorwaardenpakket. Hierbij bekijken we o.a. de volgende aspecten:

• Thuiswerken	Verkleinen wagenpark
• Kostenbesparing	Flexibel werken
• Parkeerbeleid	Betere bereikbaarheid
• Wet- & regelgeving	Subsidies
• Elektrisch rijden	Openbaar vervoer
• Mobiliteitsbudgetten	CO2–uitstoot
• Vitaliteit	Gedragsverandering
• Fietsstimuleringsprogramma's	Logistiek

Hierna volgt een Plan van Aanpak voor een nieuw SEIN Mobiliteitsbeleid. Deze zal uiterlijk 2023 gerealiseerd zijn.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- Flexibel werken, slim reizen: Ga na of het die dag echt nodig is naar de werkplek te reizen of kan de taak/afspraak ook thuis uitgevoerd worden
- Ritjes onder de 5 km, laat de auto staan.
- Kies bij korte afstanden voor de fiets of ga lopen zodat de dagelijkse stappen ook omhoog gaan
- Geef de voorkeur aan openbaar vervoer boven de auto.
- Ruil je auto in voor een zuinige, nieuwere en kleinere auto of kies voor elektrisch rijden.
- Controleer regelmatig je bandenspanning.

8. INKOOP

SEIN koopt duurzaam in. Bij het inkopen van verschillende producten en diensten wordt ook het aspect duurzaamheid meegewogen. Hierdoor streeft SEIN naar een reductie van grondstoffen- en waterverbruik, CO₂-uitstoot, afvalproductie en naar betere omstandigheden voor mens en milieu. En dagen we schakels in deze keten uit door te vragen naar minder milieubelastende producten en diensten.

8.1 DOELSTELLINGEN

- Vanaf 2023 koopt SEIN voor 95% van de producten en diensten in volgens de [MVI-criteria](#) en de criteria die vanuit de Milieuthermometer Zorg zijn voorgeschreven voor het zilveren niveau.
- De afdeling houdt minimaal twee keer per jaar een steekproef ten aanzien van een inkooptraject om te beoordelen of de vastgesteld duurzaamheidscriteria daadwerkelijk gevolgd zijn.

8.2 HOE KOMEN WE DAAR?

Het duurzaam inkoopbeleid⁴ is eind 2020 vastgesteld en door de organisatie van SEIN omarmd. De eerste mooie voorbeelden zijn een feit, uitbesteden ICMT, aanschaf multifunctionele printers, ledverlichting (intrakoop) en het aanbestedingstraject voor een nieuwe afvalverwerker zijn het meest in oog springende resultaten. Het inkoopbeleid van SEIN is gestoeld op de leest van de Milieuthermometer Zorg en bedoeld als ontwikkeling richting niveau zilver en uiteindelijk zelfs goud. Bij het verduurzamen van de bedrijfsvoering speelt inkoop hierin een belangrijke rol. Aan het inkoopgedrag is te zien of SEIN echt de balans zoekt tussen people, planet en profit. We kunnen hieraan invulling geven door bijvoorbeeld keuzes niet te baseren op prijs maar op total cost of ownership en door te kiezen voor duurzame leveranciers waar dit redelijkerwijs uitgevoerd kan worden. In ieder geval hanteren we onderstaande inkooprichtlijnen.

8.3 DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Een mooie stap voorwaarts is het nieuwe inkoopbeleid welke sinds 2020 van kracht is geworden, indien de uitgewerkte procedures ook worden gevolgd. De praktijk is dynamischer en er wordt incidenteel afgeweken van de standaardprocedures. Met name in trajecten waarin inkopers niet direct zijn betrokken, wordt er in een enkel geval afgeweken van de standaard duurzaamheidscriteria. Budgethouders laten soms ander belangen prevaleren, dus in bewustwording is ruimte voor ontwikkeling. Hierbij wordt in ogenschouw genomen dat het tijd kost om nieuw beleid in te bedden en in de organisatiecultuur op te nemen. Het is om die reden van belang om bewustwording te creëren, zodat iedereen in de organisatie zich bewust wordt van welke effecten duurzaam inkopen heeft en dat we de balans vinden tussen people, planet en profit.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- Denk altijd eerst na of je het product daadwerkelijk nodig hebt, of dat er wellicht milieuvriendelijkere alternatieven (tweedehands) zijn.
- Koop producten zoveel mogelijk in bij onze voorkeursleveranciers.
- Let op erkende keurmerken (Nordic Zwan, FCS Milieukeur, EU Ecolabel etc.).
- Daag leveranciers uit, prikkel hen en laat ze meedenken over duurzame alternatieven.
- Koop apparaten die energiezuinig zijn.

⁴ Zie Pro6: Facilitair & Vastgoed > Inkoop > Inkoopbeleidsplan SEIN

9. VASTGOED

Vastgoed moet passend en toekomstbestendig zijn. Dit geldt voor de woonomgeving, de voorzieningen en de locatie. Dit betekent dat SEIN met een gevarieerd aanbod voorziet in de behoeften van een grote diversiteit van huidige en potentiële cliënten. Het vastgoed is een van grootse verbruikers van energie. Daarom werkt SEIN aan het optimaliseren van de energie-efficiëntie van onze bestaande gebouwen, terwijl er tegelijkertijd voor gezorgd wordt dat nieuwe gebouwen duurzaam zijn. Het doel is om de uitstoot van onze gebouwen minimaal in lijn te brengen met het klimaatdoelstellingen van Parijs.

9.1 DOELSTELLINGEN

- SEIN ontwikkelt in 2022 een vanuit het bestuur gedragen routekaart om de vastgoedportefeuille structureel te verduurzamen en daarmee te voldoen aan de klimaatdoelstellingen.
- In maart 2023 is er een beleid duurzaam bouwen voor nieuwbouw en renovatie opgesteld.

9.2 HOE KOMEN WE DAAR?

In een omgeving waarbij woon-zorg en onderzoek naar epilepsie belangrijk zijn bij de investeringen die de organisatie doet, is het toch belangrijk voldoende aandacht te geven en belang toe te kennen aan het verduurzamen van het vastgoed. Door het belang hiervan te verankeren in de lange termijnplannen en beleid kan koers worden gehouden bij de energietransitie. Deze koers wordt nu uitgestippeld, langs bestaande en nieuwe vastgoedprocessen. Te beginnen bij het strategisch vastgoedplan (SVP), waarin de behoefte en belangrijkste ontwikkelingen worden geschetst ten aanzien van het zorgvastgoed, aangevuld met de CO₂-routekaart waarin energiebesparende maatregelen in tijd worden ingepland die op haar beurt weer terecht komen in MJOP. Met andere woorden; een duurzame meerjarenonderhoudsplanning (D)MJOP. Het is nog een groeimodel, waarbij het vastgoed in goede conditie blijft en energetisch wordt geoptimaliseerd. En tot slot wordt de komende periode een beleid duurzaam bouwen voor nieuwbouw en renovatie opgesteld.

9.3 TRIAS ENERGETICA

Om gebouwen op een slimme manier energiezuinig te maken, hanteert SEIN de uitgangspunten van de Trias Energetica. De drie stappen van de Trias Energetica zijn vuistregels bij het energiezuiniger maken van gebouwen:

1. Beperk het energieverbruik door verspilling tegen te gaan en te isoleren. Bijvoorbeeld door isolatie met triple HR glas van gevels, daken en ramen.
2. Gebruik duurzame energie, zoals via pv-panelen, een warmtepomp of lage temperatuurverwarming. Maak ook gebruik van energie uit reststromen.
3. Gebruik fossiele brandstoffen efficiënt en compenseer met duurzame energie.

Belangrijk is om het gebouw in zijn omgeving te zien als een samenhangend systeem, waar isolatie en installatie(s) deel van uitmaken.

9.4 DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Hieronder volgende de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van vastgoed, welke aandachtspunten zijn belangrijk en hoe stippelen een route uit richting een duurzame vastgoedportefeuille.

ROUTEKAART NAAR 2050

Als uitwerking van het klimaatakkoord, worden er voor verschillende sectoren energie routekaarten ontwikkeld. Voor maatschappelijk vastgoed, zoals gebouwen van zorginstellingen, zijn op-maat-gemaakte routekaarten vormgegeven door het expertisecentrum verduurzaming zorg (EVZ) en de MTZ in samenwerking met TNO. SEIN heeft hiervoor een specifieke energie-routekaart voor haar 4 locaties, 30 objecten 62.180 m² bvo opgesteld. Deze CO₂-routekaart⁵ geeft de staat van alle gebouwen weer: het laat zien welke maatregelen er nog genomen kunnen worden om het energiegebruik te verbeteren, wat dit oplevert aan energiebesparing en wat de bijbehorende kosten zijn. De verwachting is dat een aantal kantoor- en woon-/zorggebouwen binnen nu en tien jaar her-ontwikkeld of gerenoveerd worden. Hier liggen dus zeker kansen om op dit natuurlijke moment verduurzamingsmaatregelen door te voeren. Bovendien wordt een aantal objecten afgestoten waar nieuwbouw voor in plaats komt (of is gekomen) en dat helpt om de energievraag naar beneden te brengen. Maar met name bij vervanging van installaties (of delen) kiezen voor een duurzaam alternatief zal cruciaal zijn de komende periode. Voor nu is gekozen om het per cluster van gebouwen (locaties) te benaderen en dat geeft een globaal beeld. Verfijning op gebouwniveau zal in 2022 gestalte krijgen, met behulp van meer en betere data (o.a. door energiemanagement) en de gekozen aanpak zal worden opgenomen in het (D)MJOP.

VASTGOEDSTRATEGIE

SEIN is op dit moment Brons gecertificeerd vanuit de Milieuthermometer Zorg en heeft de ambitie door te groeien naar zilver en daarna naar goud. Ten aanzien van renovatie en nieuwbouw is uitwerken van het duurzaamheidsbeleid een ambitie en doelstelling voor de komende periode. Waarin het beleid zoals dat nu wordt gehanteerd ook wordt vastgelegd. Alle renovatie- en nieuwbouwplannen worden binnen SEIN duurzaam aangepakt, waarbij rekening wordt gehouden met de keuze van materialen (MPG berekening) en altijd de uitgangspunten BREEAM in het ontwerpproces worden gehanteerd (zonder daadwerkelijk te certificeren). Op deze manier is het Gezondheidscentrum en de nieuwe Polikliniek energieneutraal ontworpen en geldt voor het nieuw te bouwen DAC, dat BREEAM prestatieniveau Excellent in het ontwerpproces is gehanteerd.

DUURZAAM MEERJARENONDERHOUDSPANNING (D)MJOP

Vanuit het oogpunt van integraliteit is het noodzakelijk dat de verdere verduurzaming van het vastgoed van SEIN waar mogelijk wordt geïntegreerd in de meerjarenonderhoudsplanning (MJOP). Het is bij de verduurzaming van het vastgoed echter ook van essentieel belang dat "de juiste dingen op de juiste momenten" worden uitgevoerd. Vanuit de methode conditiemetingen wordt ook de energetica van het vastgoed getoetst aan de hand van [duurzaamheidstabel 2022](#). Vervolgens wordt vanuit de driehoek, strategisch kader (SVP) en energiebesparende maatregelen (CO₂-routekaart) het MJOP gevuld met welke energiebesparende maatregelen. Door deze maatregelen en de tijd weg te zetten is er op het juiste moment ook capaciteit en geld beschikbaar om deze energiebesparende maatregelen of nieuwe technieken toe te passen.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- Kijk wat je kunt doen om te voorkomen dat het binnen te warm of te koud wordt. Bijvoorbeeld door deuren te sluiten als de verwarming aan staat en zonwering te gebruiken om op warme dagen warmte buiten te houden.
- Renovatie is vaak duurzamer, goedkoper en minder schadelijk voor het milieu dan sloop gevolgd door nieuwbouw.
- Meld gebreken en/of verstoringen aan het vastgoed.
- Gebruik duurzame materialen zoals verf of hout met een duurzaamheidskeurmerk.

⁵ Zie: G:\F&V Facilitair\Algemeen\Duurzaamheid\1. MTZ - Audit\4. MTZ - Audit 2021\11 Vastgoed\11.1 Portefeuillerroutekaart vastgoed

10. GROENBEHEER EN BIODIVERSITEIT

Groen en bomen zijn van belang voor de leefbaarheid, evenals flora en fauna in de openbare ruimte. Zij dragen in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van het woon-, werk- en leefklimaat en het aanzien van de terreinen van SEIN. Het is niet alleen een fijne plek om te wonen en werken, maar ook een plek die in evenwicht moet zijn met de dieren en planten die er hun thuis hebben.

10.1 DOELSTELLINGEN

- SEIN onderzoekt en inventariseert in 2022 de biodiversiteit van locatie Cruquiushoeve (locaties groter dan 10 Ha) en stelt een plan van aanpak op om de ruimte te geven aan planten- en diersoorten zodat ze er goed kunnen gedijen.
- SEIN wil in 2024 de biodiversiteit op locatie Cruquiushoeve aantoonbaar –met minimaal drie maatregelen uit biodiversiteitsplan– hebben verbeterd.

10.2 HOE KOMEN WE DAAR?

SEIN werkt aan het behoud van de kwaliteit van de natuur en groenvoorziening in de directe omgeving en wil hierbij in balans zijn met de natuur. Op het terrein van SEIN is het een mooi contrast tussen boerenland (manage, kinderboerderij en stadsboer) en landschapselementen zoals bomen, bosschages en planten, en veel open groene ruimte. De komende periode is het de ambitie om de biodiversiteit en van de locatie Cruquiushoeve te onderzoeken en hier een verbeterplan voor op te stellen. Naast het stimuleren van biodiversiteit is het een belangrijk doel dat het groenbeheer op peil blijft of verbetert. Het groenbeheerplan is de basis leidend, in hoe wij, en onze partners invulling aan het beheer en onderhoud van de buitenruimte.

10.3 BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

Hieronder volgende de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van groenbeheer, zoals het bevorderen van biodiversiteit en duurzaam in stand houden van groen, bomen en bestrating en hoe we onze samenwerking vormgeven met de Wickevoorter Stadsboeren.

BIODIVERSITEIT

SEIN beheert een gebied van ongeveer 14 hectare grond rondom de Cruquiushoeve. Dit gebied heeft een cruciale rol als verbindend element tussen de omliggende gebieden, maar de natuur is in het gebied versnipperd geraakt (mede door de nieuwbouw en terreinontwikkeling) en is de biodiversiteit achteruitgegaan. Het verbeteren van biodiversiteit leidt tot gezondere, sterkere ecosystemen in het gebied, met meer soortenrijkdom, betere bodem-, water-, en luchtkwaliteit. Natuurbehoud en herstel zijn belangrijk in de strijd tegen klimaatverandering. SEIN werkt momenteel aan haar biodiversiteitsambitie, die in de komende jaren zal uitmonden in acties om het leven van plaatselijke planten en dieren te ondersteunen.

GROENBEHEER

Het doel van SEIN is het duurzaam in stand houden en planmatig beheren van het groen, bomen en bestrating. Waarbij met de volgende beheeraspecten rekening wordt gehouden:

- SEIN gebruikt geen chemische bestrijdingsmiddelen of meststoffen;
- SEIN gebruikt een thermische methode om onkruid in verharding te bestrijden (uitkoken);
- Waar mogelijk maakt SEIN gebruik van elektrisch gereedschap;
- Op het terrein Cruquiushoeve en Meer & Bosch maakt SEIN gebruik van een composthoop ten behoeve van organische bemesting;
- SEIN koopt uitsluitend biologisch geteeld plantmateriaal in;
- Op de terreinen beperkt SEIN de transportbewegingen.

STADSBOEREN

Wickevoort is een –nieuwe te bouwen– duurzame woonwijk die rondom SEIN aan het ontstaan is. Tussen de oudste bomen van de Haarlemmermeer ontstaat een nieuwe gemeenschap. Een onderdeel hiervan zijn De Wickevoorter Stadsboeren. Een mooi voorbeeld waarin SEIN als partner ruimte biedt aan een boerenbedrijf met lokaal geteelde producten, verse eieren, vlees van buiten lopende kippen en varkens, groenten, kruiden en bloemen, geteeld volgens biologisch–dynamische normen.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- Koop biologische, lokale, groenten en fruit en eet van het eigen land.
- Eet minder vlees en als je vis eet kies dan voor vis met het MSC of ASC keurmerk.
- Zet de tuin, buitenruimte of het balkon vol met vlinder– en bijvriendelijke planten.
- Creëer een hotspot voor bijen & andere insecten en zet een insectenhotel in je tuin.
- Zaai wilde bloemen op een braakliggend veld of zet plantjes neer in een leeg perkje.
- Parkeer niet in de berm, houd het groen netjes.

11. BEWUSTWORDING

Als het gaat om klimaatverandering denken veel mensen 'het heeft niet zo veel zin wat ik als individu doe' of 'de industrie moet eerst veranderen.' Maar 84 procent van de CO₂-uitstoot in Nederland is terug te voeren op persoonlijke keuzes die mensen maken." Gedrag en keuzes bepalen de behoefte aan producten en diensten die de industrie maakt en levert. Ons gedrag is wel degelijk een doorslaggevende factor in het terugdringen van CO₂-uitstoot. Voor een deel gaat om een technische verduurzaming, maar misschien wel vooral om het aanpassen van ons gedrag.

11.1 DOELSTELLINGEN

- In 2022 ontwikkelt SEIN een duurzaamheidsprogramma om de organisatie te betrekken bij het verduurzamen.
- In 2023 functioneren twee werkgroepen als Green Team(s) en voldoen aan de eisen uit de Milieuthermometer Zorg (14.1 en 14.2).

11.2 HOE KOMEN WE DAAR?

Duurzaamheid draait om veel meer dan alleen afval scheiden en de CO₂-uitstoot terugdringen. Het gaat er om dat we als SEIN de "juiste" dingen blijven doen. De blik verruimt langzaam en er wordt voorzichtig ook ruimer gekeken naar wat duurzaamheid betekent. Met name bij de thema's die om een afdeling overstijgende aanpak vragen (afval, voeding, vervoer, inkoop, medicijnresten en leefomgeving) is dat nog een groeiproces. Het raakt tenslotte onze gehele manier van denken en doen. Een cultuuromslag is nodig en dat dwingt ons om na te denken over een aanpak waarbij we medewerkers én cliënten inspireren, en in beweging krijgen. Het aanpassen van ons gedrag is een van de belangrijkste uitdagingen waar we voor staan op het gebied van duurzaamheid.

Maar hoe pakken we dat aan? De komende tijd werken aan programma duurzaamheid en om verder richting te geven aan een passende aanpak die verder reikt dan de afdeling Facilitair & Vastgoed en concreet maakt hoe we de doelstellingen uit het SMB kunnen behalen. En uiteindelijk leidt tot een organisatie waarbij duurzaam handelen de norm is.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- Waar je een keuze hebt, een duurzame keus maken.
- Eet biologisch en minder vlees en vis
- Douche een minuutje korter
- Kraanwater is gezonder, goedkoper en beter voor het milieu
- Zet kachel een graadje lager
- Scheid je afval
- Neem wat vaker de fiets
- Veel kleine beetjes, maken wel degelijk een groot verschil.